

Természettudományi Füzetek. (A délmagyarországi term. tud. társulat közlönye.) *Dr. Szalkay Gyula*: Temesvár és környékének lepkéi. 102 - 108 l.

A magyarországi Kárpátégylet évkönyve. *Dr. Pelech János*: A pisztrang. 80—118 l. Die Forelle. 119 - 167 l.

Iskolai Értesítők. *Sebesy Alajos*: A hullókről. A keszthelyi kath. kis gymnasium értesítője.

Archiv des Vereines für Siebenbürgische Landeskunde. XV. Band *Wilhelm Hausmann*: Muscardinus avellanus, der Haselschläfer. Beitrag zu seiner Naturgeschichte. p. 401—411.

Pótlék az 1878. évi kimutatáshoz.

Math. term. tud. közlemények, kiadja a m. tud. Akademia. *Mocsáry Sándor*: Adatok Zólyom- és Liptóme gyék faunájához. 223 — 263 l.

M. orv. és term. vizsg. M.-Szigeten tartott XIX. nagy gyűlésének munkálatai. Budapest 1878. *Frivaldszky János*: Jellemző adatok Marmarosmegye téhelyröpiinek faunájához. 128 - 134 l.

Vegyések.

Az erdélyi Muzeum-Egylet 1880. márcz. 25-dikén tartott közgyűléséből.

A természetrajzi osztályok jelentései.

1. Állattani osztály.

Tisztelt muzeum-egyleti közgyűlés! Az állattani gyűjteménytárban a lefolyt évben végzett munkálatokról, valamint annak gyarapodásáról van szerencsém jelentésemet ezennel a következőkben összefoglalva előterjeszteni.

A rendes munkálatok nagy része a már tekintélyessé gyarapodott gyűjtemény conserválására s gondozására esik, melynek megítélése a gyűjtemények ellenőrzésére kiküldött t. bizottságot illeti.

A munkálatok másik része a gyűjtemény gyarapodását eredményezé, még pedig kiválólag a néhány év óta gyorsan gyarapodó csontváz-gyűjtemény gazdagodott a lefolyt évben több igen szép darabbal, melyek közül itt csak a farkas-és lóvázat akarom felemlíteni. Ezen kívül azonban a gyűjtemény egyéb részei is gazdagodtak, mint a mellékelt részletes kimutatásból kitünik.

A gyűjteménynek igen értékes kiegészítését képezi azon gazdag myriopoda-gyűjtemény, melyet Tömösváry Ödön tanárjelölt úr nagy kitarással s szorgalommal állított össze; ezen gyűjtemény az eddigelé meglehetősen elhanyagolva volt

s hazánkból csaknem egészen ismeretlen Myriopodáknak gazdag hazai faunáját tartalmazza s bár még a gyűjtőnek tulajdonát képezi, jelenleg is rendelkezésére áll a gyűjteményt tanulmányozóknak.

Végül nem hagyhatom említés nélkül, hogy a legutóbbi időben az igazgató választmány megbízásából egy borneói Orang-Utang bőrért szereztük be, melynek fáradságos kitömése már befejeztetett s ezentúl a gyűjteménytár látogatónak alkalma leend az újabb időben oly sűrűn emlegetett ú. n. emberalakú (anthropoid) majmok egyik kiváló képviselőjét színről-színre láthatni.

Kolozsvárt, 1880. martius 25.

Dr. Entz Géza,

m. k. egyet. ny. r. tanár, mint az állattani gyűjteménytár főőre,

Melléklet: az állattani intézet gyűjteményeinek gyarapodása 1879-ben.

1. Kitömött állatok:

A) Madarak: *Corvus frugilegus* fiokák (2 drb). *Psittacula passerina* (2 drb.) Haller Rezső úr ajándéka. *Fringilla canaria* (1 drb). *Turdus torquatus* (1 drb.) *Bombicilla garrula* (1 drb). *Sylvia philomela* (1 drb.)

B) Halak: *Orthogoriscus mola* (1 drb.) Tömösváry Ödön úr ajándéka.

2. Borszeszben conservált egész állatok:

Emlősök: *Hypudaeus amphibius* (3 drb.) *Rhinolophus ferrum equinum* (1 db)

3. Tojások:

Pavo cristatus (3 drb.) Dr. Haller Károly úr ajándéka.

4. Vázak és vázrészek:

A) Emlősök egész váza: *Equus caballus* (1 drb). *Canis lupus* (1 drb). *Canis vulpes* (1 drb). *Canis familiaris* (1 drb.)

B) Emlősök koponyája: *Canis vulpes* (1 drb). *Mustela putarius* (1 drb.) *Erinaceus europaeus* (1 drb.)

C) Emlősök penis csontja: *Canis vulpes* (1 drb), *Canis familiaris* (1 db.)

D) Madarak koponyája: *Corvus monedula* (1 drb). *Lanius excubitor* (1 drb.) *Alceda ispida* (1 drb). *Emberiza miliaria* (1 drb) (torzult csőrrel.) *Bombicilla garrula* (1 drb.) *Scolopax rusticola* (1 drb). *Scolopax gallinago* (1 drb.)

E) Madarak szegycsontja: *Corvus monedula* (1 drb.) *Psittacula passerina* (1 drb), *Columba livia* (1 drb), *Tetrao urogallus* (1 drb.), *Pavo cristatus* (1 drb.) *Scolopax gallinago* (1 drb.)

F) Madarak medenczéje: *Corvus monedula* (1 drb). *Alauda arborea* (1 drb). *Psittacula passerina* (1 drb). *Parus major* (1 drb). *Turdus torquatus* (1 drb.) *Saxicola oenanthe* (1 drb), *Sylvia nisoria* (1 drb), *Bombicilla garrula* (1 drb). *Columba livia* (1 drb). *Tetrao urogallus* (1 drb). *Pavo cristatus* (1 drb.) *Scolopax gallinula* (1 drb.)

G) Csúszók egész váza: *Thalassochelys corticata* (1 drb.)

H) Csúszók bőrváza: *Thalassochelys corticata*.

2. Növénytani osztály.

Mélyen tisztelt közgyűlés! A lefolyt év az erdélyi muzeum növénytárára nézve kétségkívül igen nagy fontosságu és talán azt lehetne mondani, hogy a herbarium kezdeményezése óta a legnevezetesebb, miután az igazgató választmány mély belátásu intézkedése folytán a Janka-féle herbarium megvétele elhatározott és a gyűjtemény 1879. május havában át is vétetett.

Honi floránkra nézve Janka nemcsak első mostan élő auctoritás, hanem egyben talán Boissier után a legnevezetesebb botanikus is Európa dél-keleti florájára nézve. Majnem rajongó szeretettel csüngött herbariumán és számos utazásain — Erdélyben, Magyarországon, keleten a Balkántól egészen az Athos-hegyig és Konstantinápolyig, azután Olaszországon át egészen Malta-ig — sok kritikus fajt személyesen gyűjtött. Mind azon más országbeli növényeket, melyek különösen az erdélyi kritikus fajok megállapítására szükségesek voltak, egyes esetekben rendkívüli szívéssággal és diplomatiával tudta megszerezni.

Midőn tehát engem abbeli szándékáról értesített, hogy herbariumát leginkább Kolozsvárt szeretné felállítva látni, ajánlatát a muzeum-egylet igazgató választmányának bemutattam s ma már teljes meglegedéssel jelenthetem, hogy ezen gyűjtemény az erdélyi flora tanulmányozásánál mint egyike a legfontosabbnak — tulajdonunk. De nemcsak kritikai, hanem más herbariumunkban eddig hiányzó fajokat is tartalmaz ezen gyűjtemény és nyugodt lélekkel mondhatom, hogy gyűjteményünk fajok számával is még egyszer oly nagy lett, mint eddig volt; mi annál fontosabb, mert minden szakember tudja, mennyi nehézséggel jár egy herbariumban a hiányzó fajokat, nevezetesen a ritkaságokat, pótolni.

Ha tekintetbe vesszük, hogy nincs egyetlen nevezetes botanikus, ki az utolsó 30 évben Jankának növényt nem küldött volna, ha tekintetbe vesszük ezek vitelbérét, továbbá Jankának számos utazásait, nagyon meglehetünk elégedve az aránylag csekély vételárral, miután Janka csak háromezer forintot kap ezen herbariumért s ezen összeg is csak három év alatt fizetendő le.

A gyűjtemény rendezése foly és remélem, hogy a Janka-féle növények egy pár év mulva az eddigi herbariumba be lesznek sorozva.

Ezen alkalommal az egész herbarium új rendezés alá jön, miután a múlt évben Nyman egy új *Conspectus florae Europaeae*-t készített, mely az utolsó évek számos és igen nagybecsű adatait tartalmazza s a gyűjtemény rendezésénél a legjobb kézikönyvtől szolgálhat.

Ha ezen gyűjtemény egészen fel leendő állítva, a virágos növényekre nézve csak csekély pótlás lesz szükséges s úgy vagyok meggyőződve, hogy Kolozsvár a honi és a délkelet európai flora tanulmányozására nézve fontos székhely leendő.

A gyűjtemény számára egyik régi jóakarónk Holuby József Lajos nemes podhradi ev. lelkész ismét küldött növényeket. Mint új adakozót hálásan említettem Rell Pál abelovai lelkész.

A múlt évi Brassai-ünnepély alkalmával Haldor Gudtmundsson messziről az ultima Thuleből M. Jochumsson által néhány szárított islandi növényt küldött Brassainak, melyeket az ünnepelt azon meghagyással adott át, hogy azok növénytarunkban őriztessenek. Köszönettel tartozunk Steingrimur Thorsteinssónnak Reyk-

javikon is, ki Dr. Meltzl Hugó egy. tanár közvetítésével szintén küldött egy pár islandi növényt.

Vétel utján beszerezettek a Nordstedt és Wittrock-féle algák 5. és 6. füzete, továbbá Kanitz által gyűjtött romániai és délmagyarországi növények.

Kryptogam növények általában csekélyebb mértékben vannak a muzeumi gyűjteményben képviselve s ezen tekintetben még sok hiány pótlandó, miután hazánkban ezen növények tanulmányozásával fájdalom sokkal kevesebben foglalkoznak. Az ezen csoportra vonatkozó irodalom igen elszórt és hiányos, úgy hogy ezen irányban a szakszerű tanulmányok a szó teljes értelmében szakférfiakat vesznek igénybe. Ezen hiányok pótlása érdekében fáradozom a kathedrán, töreksem ifju erőket megnyerni. Miután nincs rész, melynél a traditio annyira szükséges és a tanulmányt előre segíti, úgy vélekedem, azokra nézve, kik ezen irányban tanulmányokat tenni óhajtanak, egy tipikus gyűjtemény biztos vezérfonalul szolgálhatna. Nem akarván a muzeum-egylet pénztárát még nagyobb mértékben igénybe venni, indítványoztam az igazgató választmánynak, hogy az u. n. Haynald alapítvány kamataiból vétessenek meg a Rabenhorst-féle gyűjtemény gombái és májmohái.

Mint ezekből látszik a gyűjtemény conserválása és rendezése a mult évben ép annyi időt vett igénybe, mint a gyűjtemény felállítása alkalmával.

Farkas Kálmán növénykerti szolga ezen évben is nagy buzgalommal végezte a növények mérgezését és felragasztását.

A rendezésnél első sorban dr. Mika Károly növényt. tanársegéd, továbbá Scharschmidt Gyula, Medgyesy Béla és Mentovich Ferencz egyetemi hallgatók voltak segítségemre.

Miután a gyűjtemény mielőbbi felállítása nemcsak a rend, de a hazai tudomány fejlesztése érdekében is szükséges, kértem az igazgató választmányt, hogy fizetett erők bocsáttassanak rendelkezésemre; e hó 8-án kezdette meg egy erre alkalmasnak látszó ifju próbakép működését.

Nagy és fárasztó az előttünk levő munka, de az öntudat, hogy rendezett gyűjteményünk a hazai tudományosságunk nagy szolgálatot fog tethetni, a néha lankadó erőt, a részben szellemileg is fárasztó munkánál villanyozni fogja.

Hogy az egyszer felállított gyűjtemény tudományos tanulmányozására nézve szükséges irodalmi források, melyeknek egy része szépen van képviselve könyvtárunkban, de a sokkal nagyobbik rész hiányzik, pótlandók, kötelességem különösen kiemelni.

Dr. Kanitz Agost, e. r. ny. tan.
mint az erd. muz. növényt. oszt. főőre.

3. Ásvány- és földtani osztály.

Tisztelt közgyűlés! Az ásvány-földtani osztályban végzett munkálatokról és a gyűjtemények mult évi gyarapodásáról van szerencsém a következőket jelenthetni.

Az elmúlt évben a gyűjtemények rendezése a régebben kijelölt irányban tovább folyt, névleg a több évi gyűjtés által fölszaporodott erdélyi ásványok pontosan meghatározatván betétettek illető helyeikre, s megkezdett az erdélyi

ásványoknak kritikai földolgozása, melynél sajnosan kellett tapasztalnom, hogy meglevő erdélyi ásványaink, a melyekre pedig a fősúlyt kell fektetnünk, a példányok szépségét és kivált azok lelőhelyeinek valódiságát, tehát általában tudományos becseit illetőleg, sok kívánni valót hagynak fenn s hogy ezen hazai gyűjteményünk tökélyesbítésére a jelen és a következő években nagyobb gondot kell fordítanunk. Ezen tökélyesbítést és illetőleg a hiányok pótlását úgy vélném legbiztosabban elérhetőnek, ha a muzeum-egylet megbízásában fölkerestetnének az összes, művelés alatt levő erdélyi bányahelyek, s mindjárt helyben, részint gyűjtés, részint bevásárlás által beszereztetnének a most előforduló vagy régebben kikerült ásványok s pontos észlelések tétetnének azok előfordulására nézve. Ily módon egy vagy két szünidő alatt sok becses, és a mi földolog, hiteles lelhelyű ásványpéldányokat lehetne beszerezni s mellékesen még kőzet- és őslénytani gyűjteményeinket is kiegészíteni. Ezen tervnek keresztülvitelét a jelen évnek szünidejében szándékozom megkezdeni.

A közzetani és egy kis iparműtani gyűjteménynek a múlt évben kilátásba helyezett rendezését az anyagnak elégtelensége miatt jövőre kell halasztanunk.

Gyűjteményeink gyarapodása a következő:

a) Ajándékozás útján:

Gr. Batthány József úrtól 2 drb kövesedett (opalizálódott) igen nagy fatörzs a csarnoházi völgyből (a Sebes-Körös mellékvölgye.)

Herepey Károly nagy-enyedi ref. collegiumi tanár úrtól 1 nagy darab gypevasérc N.-Enyed határából.

Spindler Péter úrtól 1 péld. csillagquartz a Straznik hegyről Hohenelbe mellett Csehországban.

Lázár Ferencz úrtól 1 drb. nagy márgaconcretiő-szelet, mészpáttal bevonva, a nyírsídi erdőszégből.

Az úrvölgyi bányaigazgatóságtól az Úrvölgyit nevű új ásványfajnak 2 gyönyörű példánya.

Mártonfi Lajos úrtól 1 darab sárgavasérc szőlőded bevonat homokkőn Dezmerről.

Újvárossy István úrtól Elephas primigenius 1 drb. zápfoga és 1 drb. Ostrea sp. Valeyapedről Krassó megyében.

Dr. Tóth Mihály tanár úrtól 11 faj kőület (8 faj ammonit, 2 faj te-rebratula és 1 faj pentacrinít) a francia járából Berangon vidékén; továbbá diluvialis kőzeteknek és kőületeknek egy kis gyűjteménye N.-Körös vidékéről.

Jelentéstevőtől 4 drb cementmárga kőületekkel Beocsinból Szerém-megyében.

b) Az erdélyi múz.-egylet t. választmányától kapott megbízás következtében gyűjtés útján.

Jelentésttevő a Kalotaszegből 5—600 drb kőületet és kőzetet hozott.

Dr. Primics György tanársegéd a kisbányai, fogarasi, nagy-szebeni, szász-sebesi és a Retyezát havasokról összesen 144 drb kőzettel, 38 drb ásvánnyal, közel 260 darab puhánykőülettel és 300 darab kőült halfoggal szaporítá gyűjteményeinket.

Mártonfi Lajos tanárjelölt végre Sz.-Somlyó, Sibó vidékéről, a Réz-hegységből és a Körös völgyéből összesen 150 drb kőzetet és ásványt s több mint 300 darab kővéletet adott be gyűjteményeink számára.

Mindezekre nézve a múzeum-egylet t. választmányához beadott és az Orv.-term.-tud. Értesítő, term. t. szak III. füzetében lenyomott előleges jelentések nyújtanak bővebb felvilágosítást.

Végül jelenthetem még, hogy a gyűjteményünkben fölhalmozott anyagnak tudományos földolgozása a múlt évben is [szorgalmasan folyt, a miről az Orv.-term.-t. Értesítőben és több más hazai tudományos folyóiratokban megjelent jelentések, közlemények és értekezések tanuskodnak.

Kolozsvárt, 1880. évi márczius hó 25-ikén.

Dr. Koch Antal,

mint az erd. múz. egyll. ásv. föld. gyűjtem. főöre.

A közgyűlésen elfogadott költségvetésből kiemelendőnek tartjuk a természettud. gyűjteményekre és a term. szakosztályra vonatkozó következő tételeket:

a) Rendszeresített fizetések:

Ásványtani őrségéd fizetése (jelenleg szabadságon)	800	frt.
„ „ személyes pótléka	400	frt.
Állattani őrségéd fizetése	600	frt.
Ezek lakbérilletménye együtt körülbelül	500	frt.
	<hr/>	
	összesen	2300

b) Általányok:

Kirándulások körülbelül	300	frt.
Természetiek tára	1700	frt.
Orvos-term.-tud. Értesítő kiadására	950	frt.
	<hr/>	
	összesen	2950

Jegyzőkönyvi kivonatok a megtartott szakülésekről.

a) 1880. február 6-án Dr. Entz Géza elnöklete alatt következő tárgyak kerültek elő a szakülésen: 1. Dr. Entz Géza bemutatott és röviden ismertetett egy Kolozsvárt fogott Scorpio italicus példányt (l. a jelen számban); 2. Tömös-váry Ödön szolt a) a Déva mellett talált nagy mennyiségű Vipera Ammodytesről és b) hazánk erdélyi részében talált Glomeris fajokról, mindegyik tárgyból példányokat is bemutatva (l. a jelen számban); 3. Egyed Mózesnek „Földdelejességi adatok Déváról“ czimű beküldött dolgozatát bemutatta Dr. Abt Antal; és 4. Dr. Koch Antal bemutatta és megismertette a) a Bardócson talált Mastodon arvernensis-zápfogat és b) a köpeczi lignitből kikerült fossil öz alsó állkapocs töredéket. (l. a jelen számban.)

b) 1880. márczius 19-ikén Dr. Entz Géza elnöklete alatt a következő tárgyak adattak elő a szakülésen: Dr. Abt Antal szolt a radiometerekről általában s bemutatta a Crookes-féle kísérleteket (l. a jelen számban); 2. Dr. Szaniszló Albert a Phylloxeraügy köréből a következő közleményeket adta elő: a) a Phylloxera apró ellenségei (Tyroglyphus és Hoplophora) hazánkban is elő-

fordulnak; b) Tyroglyphus (spec?) és Hoplophora acetata nevű atkák, melyek nemcsak külön nembe, hanem külön családba is vannak sorolva, ugyanazon állatfajnak különböző alakjai; c) a kolozs-monostori gazdasági tanintézet phylloxera-tanulmányra vonatkozó készülékeinek (praeparatumok) bemutatása (l. a jelen füzetben); 3. Mártonfi Lajos előadta vizsgálatainak eredményeit Kolozsvár harmadkori rétegeinek foraminiferáira vonatkozólag (l. a jelen füzetben); 4. Dr. Entz Géza a faji visszaesésnek (atavismus) egy érdekes esetét adta elő és mutatta be (l. a jelen füzet apróbb közleményei közt); 5. Primics György „Jelentés a Kisbánya felett emelkedő havasokra tett földtani kirándulásról“ című előadása bejelentetett, de az előrehaladt idő miatt meg nem tartathatott (l. a jelen füzetben.)

Az erdélyi Múzeum-egylet ásvány-földtani gyűjteményei a jelen évben is május hó 1-étől fogva a nagy közönség számára nyitva fognak tartatni minden vasárnap és ünnepnap reggeli 9-től 12-ig. Egyébkor is meg lehet ugyan látogatni a gyűjteményt, e végből csak a gyűjtemény főőrénél vagy annak távollétében ez egyetem gondnokánál kell előbb jelentkezni. A gyűjteményhez való följárás az egyetem első (a piaristák temploma felőli) udvaráról, vagy a csillagászati toronybeli lépcsőkön történhetik.

Az ásványok és földtani műszók helyesírására nézve a Földtani Közöny szerkesztői ezentúl a következő két alapszabályhoz kívánunk ragaszkodni:

„1. Az idegen származású ásvány-, kőzet- és kőületnevek helyesírásánál a nemzetközi orthographiát (tüzetesebben az ásványnevekre nézve a Naumann tankönyvében használt írásmódot) követjük;

2. az ásványok és kőzetek neveit kivétel nélkül kis kezdőbetűvel írjuk; az őslénytani systematicus neveknél a genus névre nézve nagy kezdőbetűt használunk, midőn reá a species név (és rendszeren az auctor megjelölése) következik, más esetben kis kezdőbetűvel írjuk a genust is. P. o. *Congereria triangularis* Partsch, de a congeriákat tartalmazó rétegek . . .“

Mi a Földt. Közöny szerkesztőinek ezen elhatározását, mely következetes helyesírást tesz lehetségessé az ásvány-földtani irodalomban, mindenben helyesleljük, részünkről is szívesen elfogadjuk és követni fogjuk.

A szerk.

A társulat választmányi üléséből.

A m. orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésének központi állandó bizottsága Dr. Szabó József elnöklete alatt egy albizottságot küldött ki, a vándorgyűlés alapszabályainak és ügyrendének a jelen igényeknek megfelelő átdolgozására; ezen albizottság f. év jan. 12-én dolgozatát hozzászólás végett beküldötte társulatunknak is. A társulat választmánya dr. Entz Géza egyet. tanárnak kiadta a dolgozatot referálás végett s ennek alapján a választmány f. é. febr. 20-án tartott ülésében a következő választ küldötte fel nevezett albizottságnak.

Tekintetes albizottság! A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése központi állandó bizottságának az alapszabályok átdolgozására kiküldött

albizottsága által f. évi január 12-én egyletünknek megküldött alapszabály-tervezetekhez van szerencsénk ezennel röviden hozzászólni.

Egyletünk azon határozott meggyőződésben van, hogy a magy. orvosok és természetvizsgálók vándorgyűléseiről a résztvevésre első sorban hivatott szakférfiak elmaradásának, illetőleg a szakférfiak megdöböntő arányban való folytonos kevesbedésének s evvel kapcsolatban a vándorgyűléseknek tudományos eredményekben, valamint tekintélyben való hanyatlásának alapoka abban keresendő, hogy a vándorgyűlés eredeti programjától eltért s az Almási Balogh Pál által indítványozott, az emberi tudás összes ágait magába foglaló „társadalmi szakosztály“-nak, a pozsonyi nagygyűlésen nyilatkozott szakosztályok véleményezésének ellenére, történt fólvétele által alkalmat szolgáltatott arra, hogy a még mindig a magyar „Orvosok és Természetvizsgálók“ czimét viselő vándorgyűléseken a szó legszorosabb értelmében mindenki részt vehessen.

Az új alapszabály-tervezet a társadalmi szakosztályt a gazdasáttal egyesítve, mint 4-ik tudománycsoportot, szintén felvette. Ezen szakcsoport felvétele ellen a következőket van szerencsénk ajánlani a tekintetes albizottság figyelmébe. Ezen 4-ik tudománycsoport gazdasati alcsoportja, mely, mint külön szakosztály, már a vándorgyűlések 1841-diki első alapszabályaiba felvételre s eredményesen működött, felfogásunk szerint mainap, midőn a magyar gazdák is tartanak külön vándorgyűléseket, merőben fölösleges; vagy legalább fölösleges, mint külön csoport, miután a képzett gazda, mint a biológia gyakorlati részét művelő természettudós, részt vehet a 2-dik tudománycsoport biológiai alcsoportjában, melyben a biológiai tudományok természeténél s terjedelménél fogva a szoros értelemben vett természettudóst s a gazdát egyaránt érdeklő témák (pl. kártékony rovarok, gombák s ezek által előidézett betegségek sat.) különben is szőnyegre kerülnek; a természettudós szakmakörén kívül álló s csupán gyakorló gazdákat érdeklő témáknak pedig a gazdaszati szakgyűléseken van meg a magok illetékes fóruma. A mi továbbá az ugyanezen csoport társadalmi alcsoportját illeti, ennek illetékes képviselői, amennyiben a természet vagy orvosi tudományok körébe vágó szakmákat művelnek, részt vehetnek az 1-ső, 2-ik, vagy 3-ik tudománycsoportnak valamelyik alcsoportjában; a mi pedig a társadalmi tudományok azon ágainak művelőit illeti, kiknek működése a természet- és orvosi tudományok körén kívül fekszik: ezek más testületelnél találhatják meg működési körüket s az általok mivelt szakmákhoz közelebb álló szakférfiakat s ép oly kevésé szorulnak az Orvosok és Természetvizsgálóknak, mint ezek a társadalmi szakmák képviselőinek támogatására. Hogy a „társadalmi és gazdaszati“ szakosztályok révén az eddigi tapasztalatok szerint túlnyomó számmal, kereken kimondva, egyedül csak mulatás kedvéért összegyűlt tagjai a vándorgyűléseknek a tulajdonképi szakférfiakat működésökben, — pl. a vándorgyűlések egyik legfontosabb feladatában, a tudományos czélú kirándulásokban, — csak akadályozzák, a szakférfiaknak a közülék elé került kívánságait s indítványait pedig esetleg szavazatoknak súlyával elnyomhatják: mindez eléggé ismeretes s eléggé szellőztetett szaklapokban ép úgy, mint a napi sajtó hasábjain, s hosszas érvelésnél világosabban bizonyítják a következő szám adatok:

A magy. Orvosok és Természetvizsgálók három vándorgyűlésén részt vett tagok szakosztályok szerinti összeállítása:

A vándorgyűlés helye s ideje	Társadalmi sz. o.	Gazdasági sz. o.	Régészeti sz. o.	Orvos. és természettud. sz. osztályokba bejegyzettek	A társad. gazd. és rég. sz. osztályokba bejegyz. összege	A részt vett nők	A részt vevők összege
Pozsony. 1868. XI. v. gy.	11.	85.	55.	417.	151.	—	568.
Győr. 1874. XVII. v. gy.	119.	47.	32.	167.	198.	11.	376.
M.-Sziget. 1876. XIX. v. gy.	127.	26.	23.	144.	176.	40.	360.

Ezek szerint a vándorgyűléseken a nem-orvosok s nem-természetvizsgálók számának szaporodásával az orvosok és természetvizsgálóké egyre kisebbedik. Mintán ezekben keresendő a szakférfiak elkedvetlenedésének és elidegenedésének alapoka, ez azon baj, mely orvosolásra szorúl s melynek, véleményünk szerint, csak egy gyökeres gyógymódja van: az t. i., hogy az új alapszabálytervezetbe 4-diknek felvett szakcsoport, mint fölösleges, az Orvosok és Természetvizsgálók tulajdonképi feladatát s szakszerű működését akadályozó, hagyassék ki az alapszabályokból, miként a régészet, igen helyesen, már tényleg ki is hagyatott, bár az Anthropologia mellé kapcsolt történelem előtti (ősrégészet) közvetítésével bizonyára sokkal közelebbi, vagy legalább is szint oly közel kapcsolatban áll a természettudományokkal, mint az úgynevezett „társadalmi tudományok“-nak a legtágabb értelemben vett orvosi és természettudományok körén is kivül álló egyes ágai.

A 4-dik szakcsoport kizárásával azonban legkevésbé sem óhajtja és célozza egyletünk a vándorgyűlésekről a vendég-közönség végképi kirekesztését, hanem csupán azt óhajtja, hogy a vendégek ne legyenek a vándorgyűlés szakférfiainak minden jogával bíró tagok, hanem maradjanak vendégek s vonassék az orvosok és természetvizsgálókból álló vándorgyűlési tagok s a vendégek jogai között oly különbség, mint a német orvosok és természetvizsgálók vándorgyűléseinek tagjai (Mitglieder) és vendégei vagy résztvevői (Theilnehmer) között: azaz szavazattal csak az előbbieket, a tagok birjanak. Ezen módosítás lehetővé teendi azt, hogy a tagoknak joga a közülésen tetemesen szélesbitessék, a központi állandó bizottságnak s a nagy választmánynak munkaköre pedig egyszerűsbitessék.

Midőn az előadottak tekintetbevételét a magy. Orvosok és Természetvizsgálók központi állandó bizottsága által kiküldött Tekintetes Albizottságnak figyelmébe ajánlanók, kiváló tisztelettel maradunk a fent nevezett Tek. Albizottságnak.

Kelt Kolozsvárt, 1880. febr. 20-án a kolozsvári orvos-természettud. társulat választmányi üléséből.